

GENOOTSCHAP

A.W.K. Voet van Oudheusden

Nieuwsbrief 2019-2

Beste Voetgenoten,

Dat woord, Voetgenoten, doet denken aan Voetgenieten. Het is inderdaad een plezierige bezigheid, zo samen de lokale geschiedenis te bestuderen. Veel weten we zo goed als zeker, maar het wordt spannender als we géén overtuigende bronnen hebben. Dan helpt onze verbeelding om goede vragen te stellen. Zo hadden we een leesgroep die zich bezighield met de Stedenatlas van Jakob van Deventer. Daarin staat ook zijn kaart van Culemborg uit 1557 of 1572. Die hebben we uitgebreid besproken en dan komen die vragen. Waarom hebben ze juist hier die stad gesticht? Was er op de Lek eigenlijk veel verkeer, veel handel? Hoe zat dat met de ontgin-

ningen, met de stroomrichting van de Mheer? Op zulke vragen zijn verschillende antwoorden mogelijk. Soms kan archeologisch onderzoek opheldering verschaffen. Daarover praten. Gegevens uitwisselen. Te zijner tijd daar verslag van doen in een nieuw geel boek; dat is een lonkend perspectief.

Als u zo'n gevoel hebt van "ik zou wel eens willen weten waarom..." dan is het intypen van zoekwoorden op onze website of bij het Regionaal Archief Rivierenland een eerste stap. Wij proberen ervoor te zorgen dat u op www.voetvanoudheusden.nl steeds meer relevante bronnen kunt vinden. En als u er niet uitkomt, dan helpen wij u

graag verder. Het verleden bestuderen doen we samen! We hebben er al veel van genoten en zijn van zins te blijven genieten.

Hans Saan

PS Voet werkt graag samen met andere organisaties, zoals het Regionaal Archief Rivierenland (RAR). Bij deze nieuwsbrief treft u informatie aan over deze instelling die flink aan de weg timmert. Op de website van Voet vindt u met enige regelmaat aanvullende berichten van het RAR.

Agenda

Donderdag 25 april, De stad in beeld: stadsplattegronden en stedenatlassen uit de 16de tot 18de eeuw, Peter van der Krogt (UvA)

Er zijn uit deze periode bijzondere verzamelingen kaarten en plattegronden overgebleven. Soms met een militair doel, maar ook steden lieten indrukwekkende plattegronden en stadsgezichten vervaardigen om macht en rijkdom te illustreren. Dit soort kaarten en stedenatlassen als die van Blaeu komen aan de orde in de beeldende lezing van Peter van der Krogt.

— Theater *De Fransche School*
Aanvang: 20.00 uur, zaal open:
19.30 uur. De toegang is gratis.

**Woensdag 1 mei
'They shall not grow old'**

In deze indrukwekkende documentaire laat Peter Jackson (regisseur van o.a. *Lord of The Rings*) op een bijzondere

manier het leven aan het front tijdens de Eerste Wereldoorlog zien. Oude beelden uit archieven zijn daarvoor digitaal bewerkt en ingekleurd.

— Theater *De Fransche School*, 20.00 uur, 10 euro. Op vertoon van deze nieuwsbrief ontvangen Voetleden een kop koffie of thee.
Reserveren: kassa@theaterdefranscheschool.nl of 0345 521546

De excursiegroep zoekt uitbreiding!

De excursie groep bestaat nu uit twee leden: nieuwkomer Leo van der Kooij en Louis Raetsen. Toine van der Laar heeft de groep verlaten. Voor zijn onmisbare bijdrage gedurende meer dan 10 jaar danken we hem hartelijk. Zijn inzet bij het voorbereiden en regelen van de excursies en zijn inleidende toespraken in de bus zullen we node missen. De leegte die Toine achterlaat willen we graag opvullen. Bent u geïnteresseerd in de rijke historie van de wijde omgeving en het nabije buitenland van Culemborg en wilt u graag meewerken om de excursies van Voet tot een succes te maken, meldt u dan aan. Voor informatie kunt u bellen naar: Louis Raetsen, telefoon 0345-560060/06-18911624 of per mail: l.raetsen@hccnet.nl.

Zaterdag 18 mei, dagexcursie naar Oudenbosch en Willemstad

Deze excursie brengt ons naar een unieke beleving van het Rijke Roomse Leven van de 19e en vroeg-20ste eeuw en het rijke verleden van een grotendeels intact gebleven vestingstad.

Lees er alles over op de website van Voet. Hier de voornaamste gegevens:

— *Programma*

09:00 Vertrek met de bus vanaf het station.

10:30 Koffie met appelgebak

11:30 Rondleiding in de Basiliek van St. Agatha en St. Barbara.

13:00 Vertrek met de bus naar Willemstad.

13:30 Brabantse koffietafel.

15:00 Stadswandeling in twee groepen. Duur en afstand in overleg aan te passen.

16:30 Vertrek uit Willemstad.

18:00 Aankomst in Culemborg.

— Geef u op vóór 5 mei 2019 via aanmelden@voetvanoudheusden.nl.

Maximaal 50 plaatsen, en vol is vol!

De excursie kost € 44,- te betalen op bankrekening NL90 INGB 0005 0235 82 ten name van Genootschap AWK Voet van Oudheusden. Uw aanmelding is pas definitief als u ook betaald heeft! Raadpleeg voor nadere informatie de website of bel: Leo van der Kooij: 0345-515450/06-7225204 of Louis Raetsen: 0345-520060/06-18911624.

Nota bene: u krijgt géén bevestiging. Alleen als de excursie volgeboekt is, krijgt u bericht en restitutie van het inschrijfgeld.

Vrijdag 24 mei, Herdenking 400ste geboortedag Jan van Riebeeck

Deze vrijdagmiddag in het Huis van de Stad staat in het teken van de geboortedag van Jan van Riebeeck. De bekende

historicus en televisiemaker Hans Goedkoop zal een lezing houden, er wordt een toneelstuk opgevoerd en er is een zaaldiscussie over de betekenis van Van Riebeeck. Er zijn 50 plaatsen beschikbaar voor leden van Voet.

— Aanmelden voor deze middag kan via: info@janvanriebeekhuis.nl. Per emailadres één plaats, in volgorde van binnenkomst. Een programma wordt dan in de loop van april toegestuurd.

Historische Beschrijving van Culemborg, hét boek van Voet!

Met enige regelmaat staan er advertenties op onze website waarin de *Historische Beschrijving van Culemborg* in originele uitgave uit 1753 of als facsimile te koop wordt aangeboden. Onlangs kwam Voet zelf dankzij Henk Visscher in bezit van een origineel exemplaar. Daarover schreef Mike van der Linden op de website van Voet een artikel.

Boekbespreking

Luc Panhuysen & René van Stipriaan *Ooggetuigen van de tachtigjarige oorlog, van de eerste ruzie tot het laatste kanonschot, Querido, 2018, 335 p.*

Vorig jaar herdachten we niet alleen de Culemborgse stadsrechten, maar ook 350 jaar Vrede van Munster. De Opstand is voor de Nederlanden een

belangrijke periode geweest. Het ging om vrijheid van bestuur, om de ware godsdienst, om een strijd met vijanden van buiten en ja, het was een burgeroorlog.

Van de geschiedenislessen van school herinneren we ons veelal (en vaag) belangrijke gebeurtenissen als de moord op Oranje, de slag bij Nieuwpoort, het turfschip van Breda, de Bloedraad van Alva, de Geuzen en Den Briel. Uit de stapel boeken die in het jubileumjaar verschenen kozen wij dit boek: *Ooggetuigen van de tachtigjarige oorlog*, door Luc Panhuysen en René van Stipriaan. Na een goed leesbare en overzichtelijke inleiding volgen de delen 'Voorspel' (1558-1568), 'Opstand en chaos' (1568-1600) en 'Oorlog en uitputting' (1600-1648). In ieder van die delen laten de auteurs ooggetuigen van markante momenten in hun eigen woorden vertellen hoe ze een bepaalde situatie hebben

beleefd. Elke serie bronnen over een thema gaat vergezeld van een korte toelichting over wie er aan het woord is en om welke situatie het gaat. Eerdere boeken over deze periode gaven een verzuild beeld van de opstand. Recentere publicaties zijn wat genuanceerder. Het boek is een soort mozaïek: de losse hoofdstukjes zijn op zichzelf informatief. Je wordt al lezend meegenomen in de ervaringen van de mensen die erbij waren en soms op een ontroerende manier verslag doen. Combineer het met de televisieserie '80 jaar oorlog' van de NTR (online terug te zien) en je beeld van dit ingrijpende en internationale conflict is helemaal opgefrist. Het is een boek dat je niet perse in een ruk uitleest, maar het maakt elke keer nieuwsgierig naar de volgende episode. Het heeft ook een hoog "Hee, dat wist ik niet"- gehalte. Echt een aanrader. [HS]